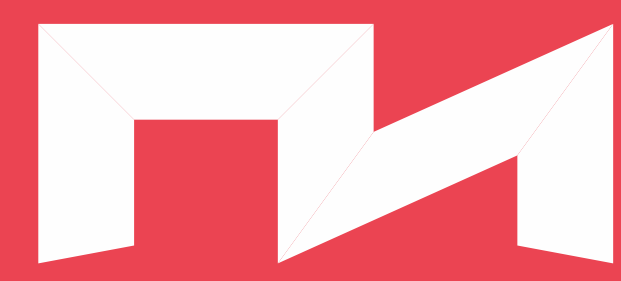

GNIEZNO
2025

MIEJSKI
OŚRODEK
KULTURY
W GNIEZNI

Jak w Gnieźnie pierwszego króla Koronowano

Tekst, ilustracje
i opracowanie graficzne:
Jarosław Gryguć

Polska za Bolesława Chrobrego

ZWIĄZEK
WIELECKI

NIEMCY

CZECZY

PRUSOWIE

RUŚ
KIJOWSKA

WĘGRY

Gniezno

Kraków

Praga

Obszar „państwa
gnieźnińskiego”
około 991 r.

Ziemie
opанowane
przez Mieszka I.

Ziemie przyłączone
przez Bolesława
Chrobrego.

Zasięg
Królestwa Polskiego
w 1025 r.

Dzisiejsza
granica Polski.

Dlaczego warto było zostać królem?

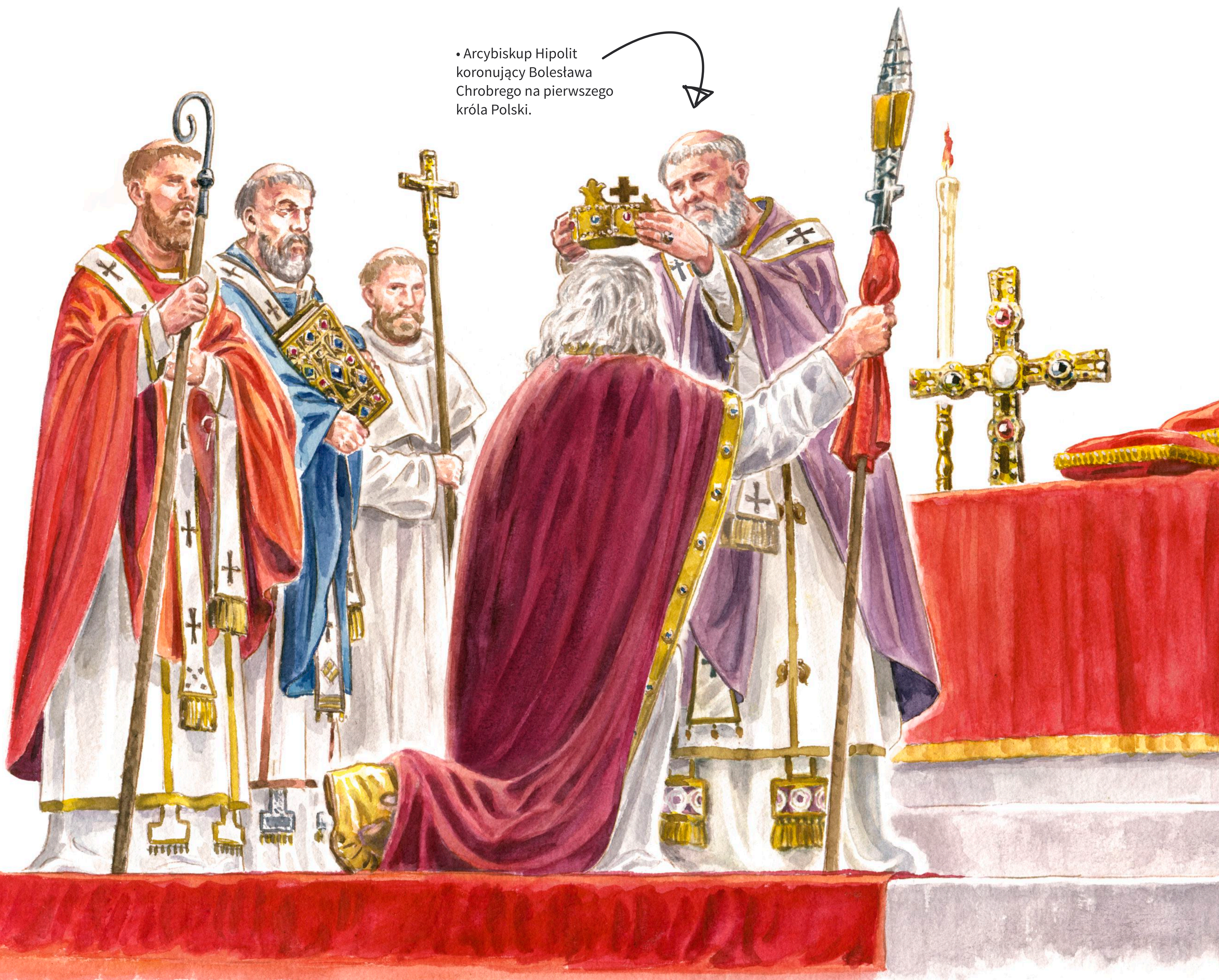
W X wieku w Europie upowszechniło się przekonanie, że królowie sprawują władzę z boskiego nadania, a ich panowanie gwarantuje poddanym pomyślność – tak w życiu na ziemi, jak i w niebie. Władcy z całych sił zabiegali zatem o koronę, gdyż jej uzyskanie ogromnie wzmacniało ich pozycję i wyносиło ponad innych ludzi, także ponad innych członków dynastii – potencjalnych konkurentów do rządzenia. Utrudniało też odsunięcie ich od władzy. Bunt przeciw koronowanemu władcy był bowiem traktowany jako sprzeciwianie się woli samego Boga, co zapewne studziło zapędy niezadowolonych poddanych. Koronowany władca miał też większy autorytet w kontaktach międzynarodowych, dzięki czemu mógł prowadzić skuteczniejszą politykę zagraniczną.

! CZY WIESZ,
że słowo „król”, określające monarchę w językach słowiańskich, pochodzi od imienia **Karola Wielkiego**, uważanego w średniowieczu za władcę idealnego?

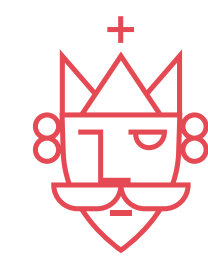

• Wraz z królem koronowano też królewską małżonkę. Na ilustracji pieczęć z wizerunkiem żony Mieszka II, Rychezy i napisem „REGINA”, czyli po łacinie – królowa.

• Arcybiskup Hipolit koronujący Bolesława Chrobrego na pierwszego króla Polski.

Jak w Gnieźnie pierwszego króla koronowano? #3

GNIEZNO
2025

MIEJSKI
OŚRODEK
KULTURY
W GNIEZNE

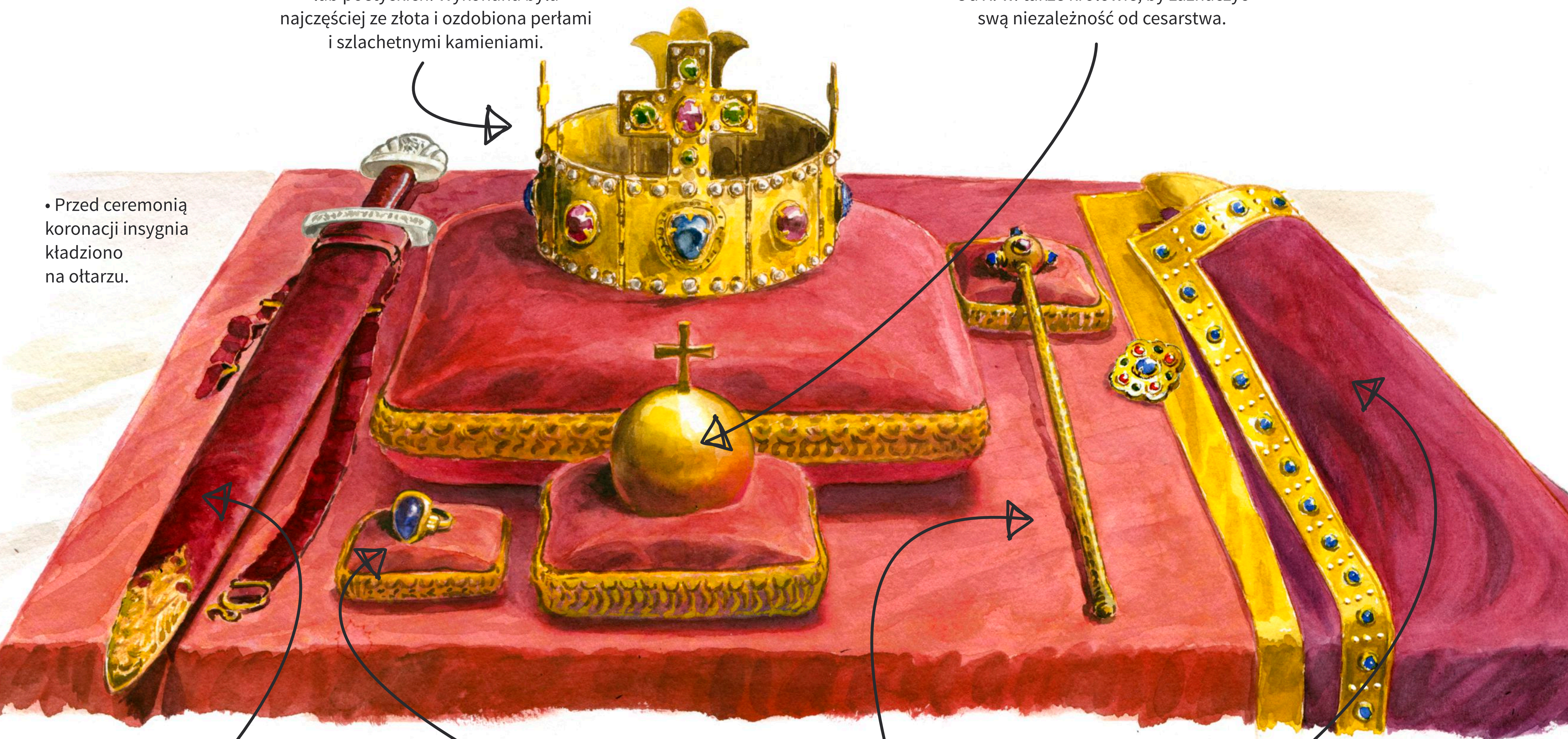
Insygnia koronacyjne

Nic nie kojarzy się z królem bardziej niż korona, jednak **insygniów**, czyli przedmiotów symbolizujących władzę monarchy, było więcej. Przekazywane kolejno władcy podczas koronacji były, mniej lub bardziej zrozumiałą dla poddanych, informacją o roli i uprawnieniach króla. Dzięki wyjątkowym kształtom i kosztownemu wykonaniu stanowiły też swoisty znak jakości potwierdzający w oczach ludu akt nadania godności królewskiej. Niestety, insygnia pierwszych polskich władców nie zachowały się do naszych czasów. Wyjątkiem jest kopia włóczni św. Maurycego przechowywana dziś na Wawelu w Krakowie.

• **Korona**, symbol wywyższenia ponad innych, wywodzi się od wieńców laurowych, którymi w starożytnej Grecji dekorowano głowy zwycięzców zawodów sportowych lub poetyckich. Wykonana była najczęściej ze złota i ozdobiona perłami i szlachetnymi kamieniami.

• **Jabłko królewskie** było – obok korony i berta – najważniejszym symbolem władzy monarchy. Pierwsi używali jabłek cesarze, by podkreślić, że sprawują władzę nad całym światem. Od XI w. także królowie, by zaznaczyć swą niezależność od cesarstwa.

• Przed ceremonią koronacji insygnia kładzono na ottarzu.

• **Miecz** był symbolem męstwa i waleczności, ale też prawa i sprawiedliwości. Arcybiskup wręczał go królowi, napominając, by zwalczał nim nieprzyjaciół Chrystusa i złych chrześcijan.

• **Pierścień** podkreślał związek króla z Bogiem.

• **Berto** to oznaka najwyższej władzy, niekoniecznie królewskiej – używają go również rektorzy wyższych uczelni. Królowi miało służyć do pouczania poddanych, by byli dobrymi chrześcijanami.

• **Płaszcz**. Noszenie przez króla purpurowego płaszcza było zwyczajem zaczerpniętym od cesarzy rzymskich. Purpurowy barwnik do jego farbowania uzyskiwano ze śluzu ślimaka purpurowego, występującego na wybrzeżach Morza Śródziemnego. Barwnik ten był niezwykle drogi, gdyż do przygotowania jednej szaty trzeba było zebrać kilka tysięcy ślimaków. Purpurowy strój był więc oznaką wielkiego bogactwa. Płaszcz spinano pod szyją kosztowną broszą.

• **Włócznia św. Maurycego** była insygnium królewskim w cesarstwie niemieckim. Jej kopie otrzymali od Ottona III Bolesław Chrobry i władca węgierski Stefan. Piastowie zapewne używali jej podczas pierwszych koronacji.

CZY WIESZ,

że koronę zwaną **koronacyjną** – nakładaną podczas koronacji – władca miał na głowie tylko raz w życiu? Zaraz po uroczystości wędrowała ona wraz z pozostałymi insygniami do skarbcza. Była wykonana z drogocennych materiałów – złota i szlachetnych kamieni – a do tego uznawano ją za relikwię, a takim przedmiotom należała wyjątkowa opieka. Król nie musiał jednak chodzić z gołą głową. Posiadał „codzienną” koronę **osobistą**, wykonaną z tańszych surowców – pozłacanej blachy i imitacji drogich kamieni – oraz równie skromną koronę **hełmową**, którą zakładał na hełm podczas bitew. Koronę osobistą, wraz z kopiami innych insygniów, wkładano władcy do grobu. Czasami przygotowywano jednak na tę okoliczność specjalną koronę **grobową** – jeszcze oszczędniejszą, np. wykonaną ze skóry!

Arcybiskupi gnieźnieńscy - koronatorzy królów Polski

Utworzone w roku 1000 arcybiskupstwo gnieźnieńskie obejmowało swoim zwierzchnictwem całość ziem polskich aż do połowy XIV wieku, a metropolita gnieźnieński był zwierzchnikiem całego polskiego Kościoła. Posiadał również wyjątkową pozycję polityczną. Był koronatorem królów polskich – nawet po przeniesieniu koronacji do Krakowa – a także najważniejszą po nich osobą w państwie. Od XIV wieku pełnił rolę zastępcy króla pod jego nieobecność, a od 1572 roku obejmował nawet władzę w okresie bezkrólewia. Miał też obowiązek upominania władcy, gdy ten przekraczał prawo.

• Podobnie jak królowie, arcybiskupi i biskupi posiadali oznaki piastowanego przez siebie stanowiska – insygnia. Były one liczne i – tak samo jak insygnia królewskie – miały rozbudowane znaczenie symboliczne.

Pastorał

• **Mitra** (lub **infuła**) to nakrycie głowy w formie trójkątnej czapki, z dwiema zwisającymi z tyłu wstęgami, wzorowane na nakryciach głowy dygnitarzy cesarstwa bizantyjskiego. W Kościele zaczęto ich używać od XI w. Wcześniej biskupi nie nakrywali głów.

Paliusz

Pierścień

Ornat

Manipularz

• XII-wieczny kielich zwany „królewskim” można zobaczyć na wystawie w Muzeum Archidiecezjalnym w Gnieźnie. Niektórzy uważają, że był przeznaczony do przechowywania świętego oleju służącego do namaszczenia króla.

Dalmatyka

Stuła

Alba

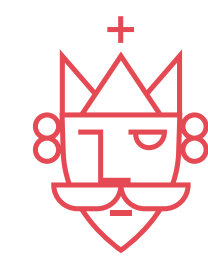

• Pieczęć arcybiskupa Jakuba Świnki.

Metropolici gnieźnieńscy angażowali się często w bieżącą politykę, raz łagodząc spory, raz wspierając lub zwalczając poszczególnych pretendentów do rządzenia. Byli do tego dobrze przygotowani, gdyż wielu z nich piastowało wcześniej stanowiska **kanclerzy**, czyli urzędników kierujących kancelarią władcy, odpowiadających też za politykę zagraniczną.

Jednym z najwybitniejszych polityków średniowiecznej Polski był arcybiskup Jakub Świnka, koronator Przemysła II, ale też bliski współpracownik księcia w dążeniach do odnowienia królestwa polskiego.

Jak w Gnieźnie pierwszy król koronowano? #5

GNIEZNO
2025

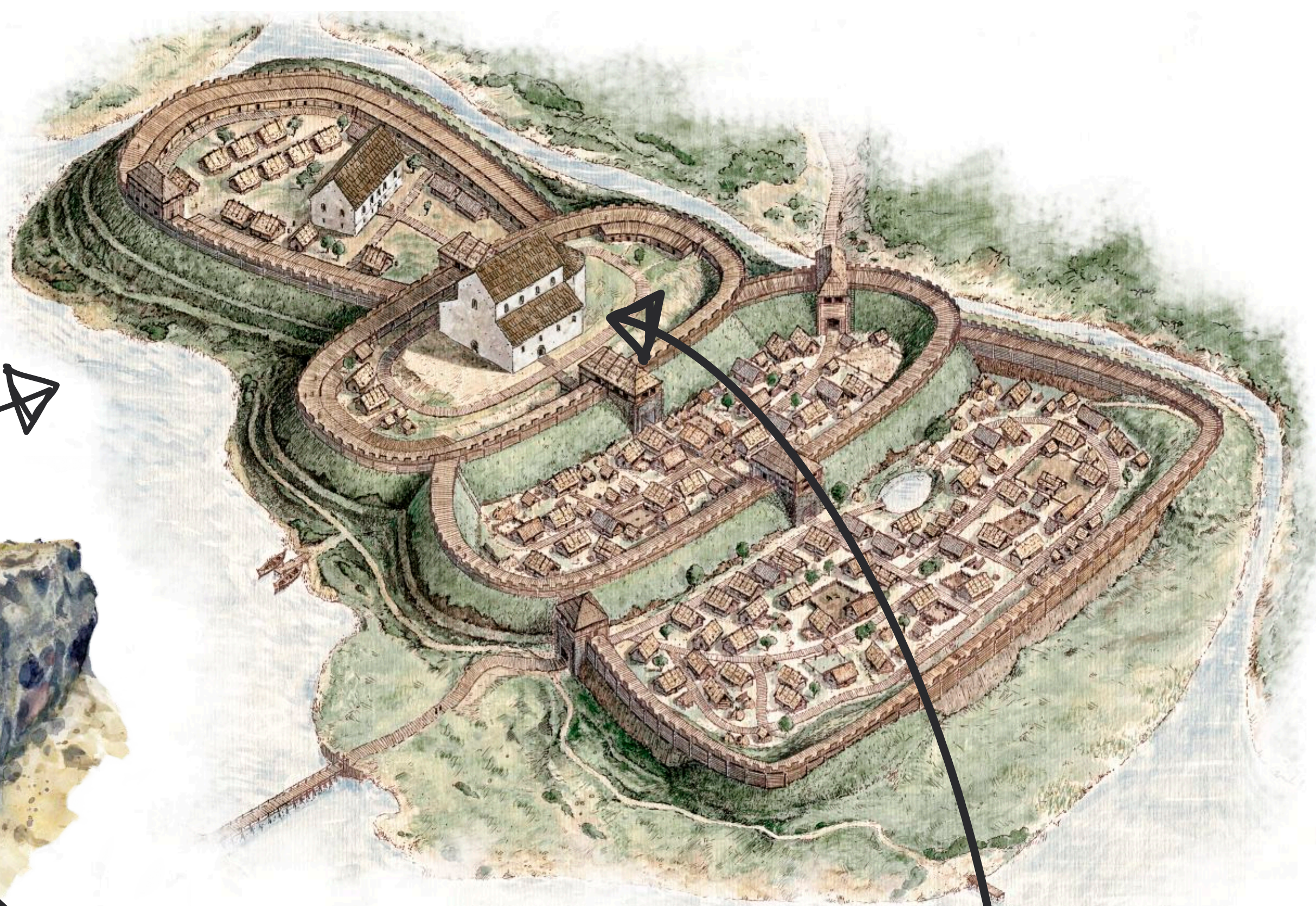
MIEJSKI
OŚRODEK
KULTURY
W GNIEZNE

Katedra koronacyjna

Akt koronacji miał charakter obrzędu religijnego, dlatego musiał odbyć się w kościele. Odpowiednia do tej ceremonii świątynia musiała mieć wysoką rangę, nie liczyły się jednak wielkość czy bogaty wystrój, lecz tradycja miejsca. Istotne było posiadanie relikwii ważnego świętego lub grobu sławnego władcy – najlepiej założyciela dynastii. Pierwszą świątynią wzniesioną na Górze Lecha była niewielka rotunda ufundowana przez Mieszka I. Bolesław Chrobry uznał, że Mieszkowa rotunda jest zbyt skromna, by pełnić rolę kościoła arcybiskupiego, więc na jej miejscu zbudowano znacznie większy kościół w formie bazyliki. W tej świątyni dokonano koronacji Bolesława Chrobrego i Mieszka II. W połowie XI wieku, na skutek powrotu miejscowej ludności do pogaństwa oraz zniszczenia gnieźnieńskiego grodu przez Czechów budowla popadła w ruinę.

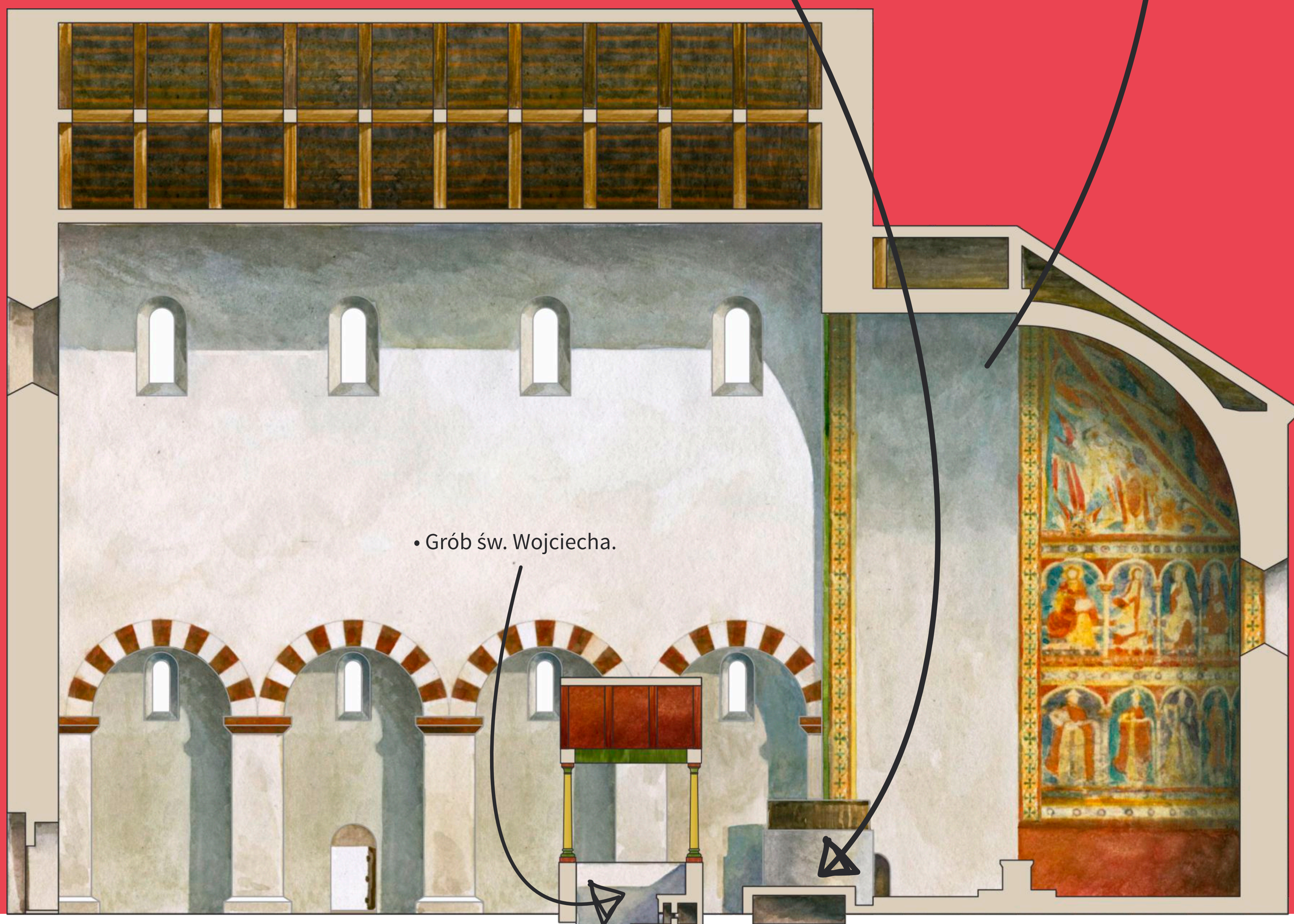
• Zarys sylwetki dzisiejszej katedry gotyckiej wykonany w tej samej skali, co przekrój bazyliki z czasów Chrobrego.

• Gród gnieźnieński na początku XI w.

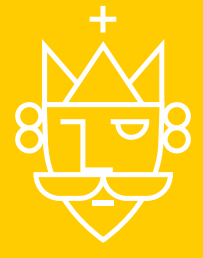

• W podziemiach dzisiejszej katedry zachował się okazały kamienny grób z czasów koronacji Chrobrego. Przypuszcza się, że został w nim pochowany pierwszy arcybiskup gnieźnieński Radzim-Gaudenty, przyrodni brat św. Wojciecha.

• Ufundowana przez Chrobrego katedra z 1. połowy XI w.

Jak w Gnieźnie pierwszego króla koronowano? #6

GNIEZNO
2025

Ceremonia koronacyjna

Dniem ceremonii była niedziela lub dzień świąteczny, np. Boże Narodzenie. Rano przyszedł król, ubrany w skromną szatę, udawał się z procesją pod katedrę. Tam czekał arcybiskup, który za rękę wprowadzał go do środka i prowadził do ołtarza. Następnie oznajmiał zebranym, że przyprowadził wybranego przez Boga władcę i pytał, czy im się ten wybór podoba. Lud na znak poparcia wznosił ku niebu prawe ręce i życzył królowi pomyślności. Po wystuchaniu kazania, elekt składał przysięgę dochowania wierności wierze, opieki nad Kościołem i sprawiedliwych rządów. Po niej, arcybiskup w asyście biskupów namaszczał go świętymi olejami i przekazywał mu kolejno insygnia władzy, jako ostatnie – koronę, którą wkładał władcy na głowę. Potem biskupi odprowadzali króla do tronu, by w majestacie ukazał się poddanym.

„Patrzcie, tu przyprowadziłem wam przez Boga wybranego władcę”

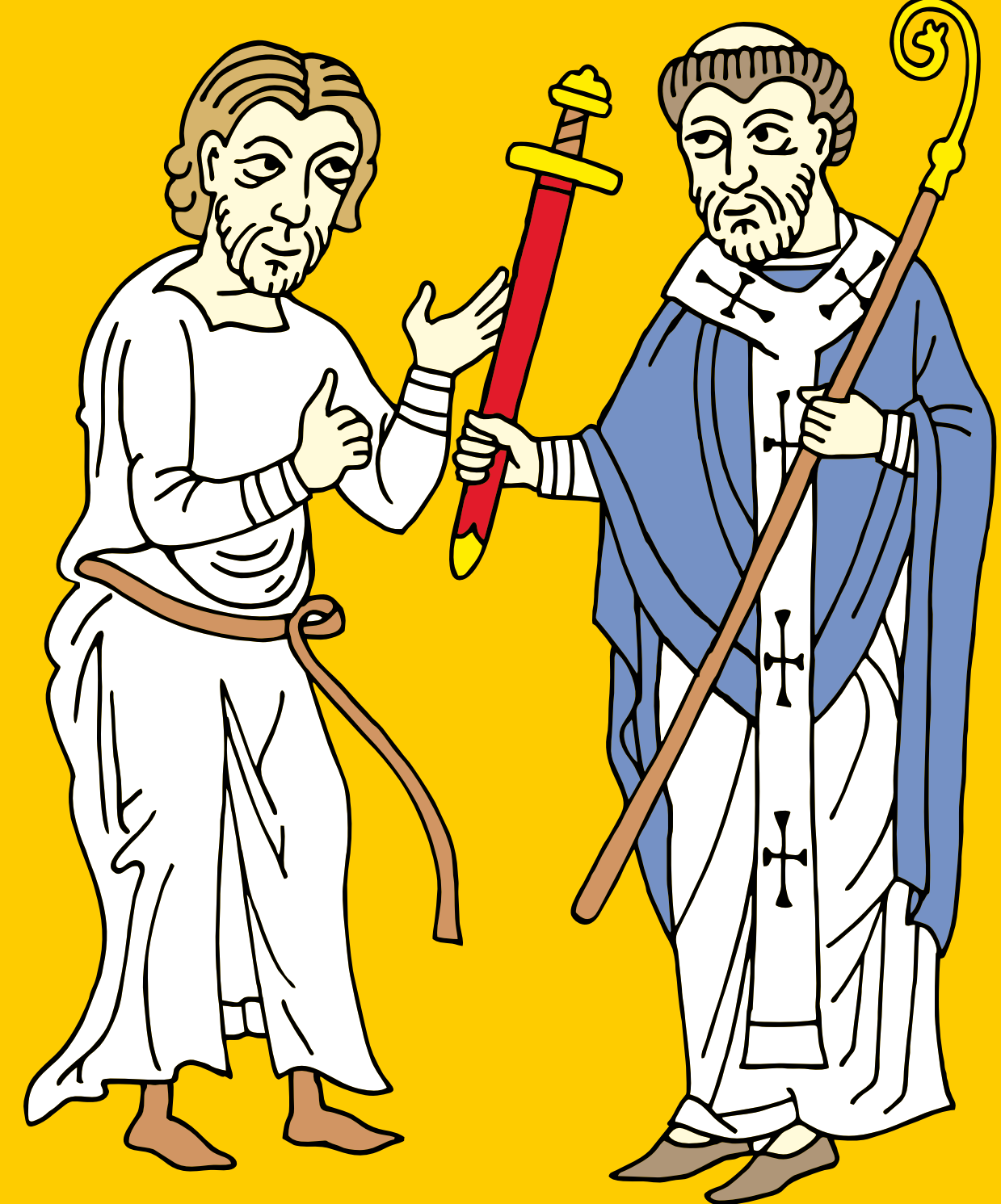

wprowadzenie do kościoła

„Przyjmij ten oręż i zwalczaj nim wszystkich nieprzyjaciół Chrystusa...”

namaszczenie

wręczenie miecza

„Poły płaszcza niech ci przypominają, jaką gorliwością wiary płonąłeś i o tym, że aż do śmierci powinieneś bronić pokoju”

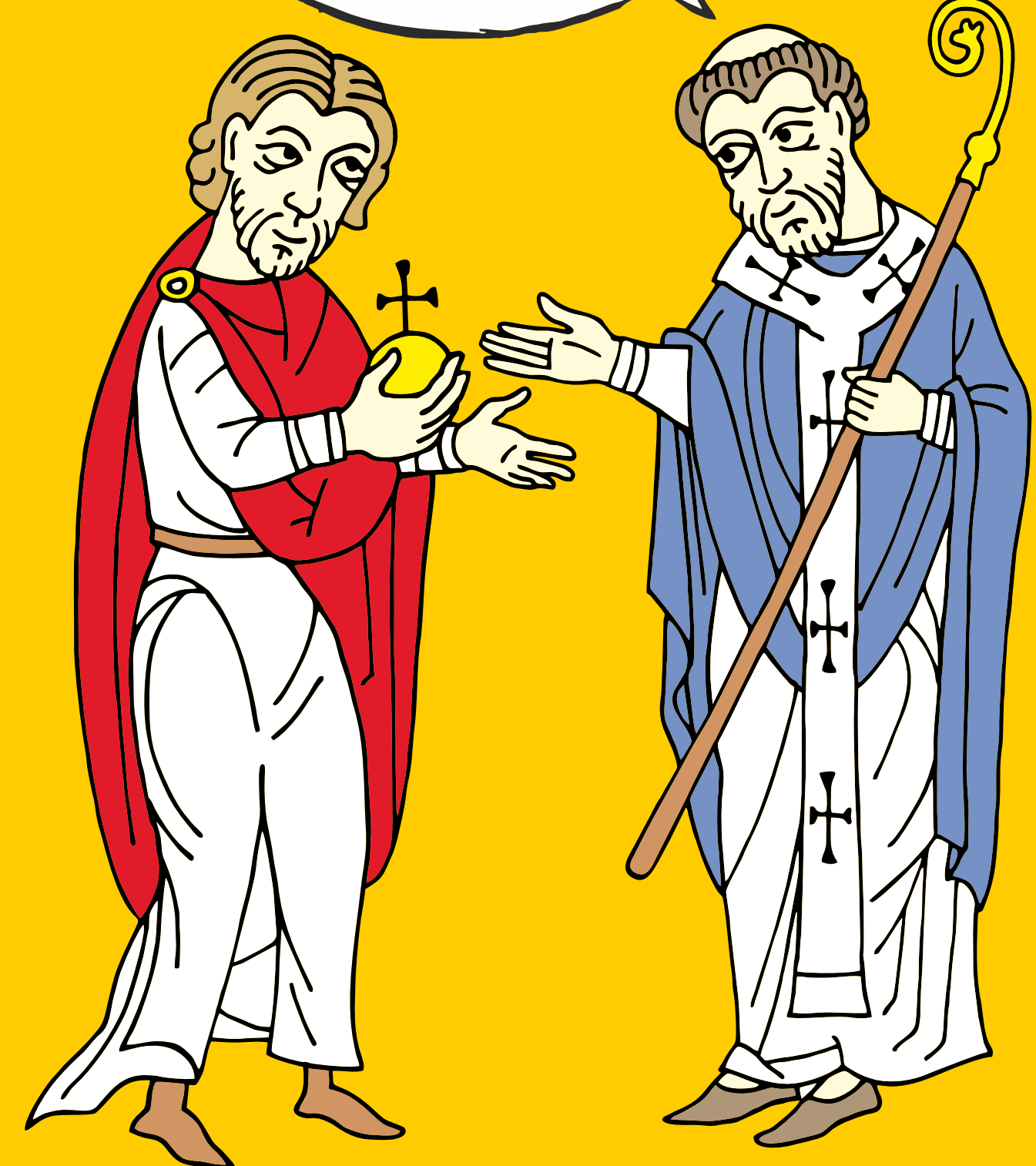

nałożenie płaszcza

„Te oznaki powinny cię napominać, jak masz w sposób ojcowski doglądać swoich poddanych...”

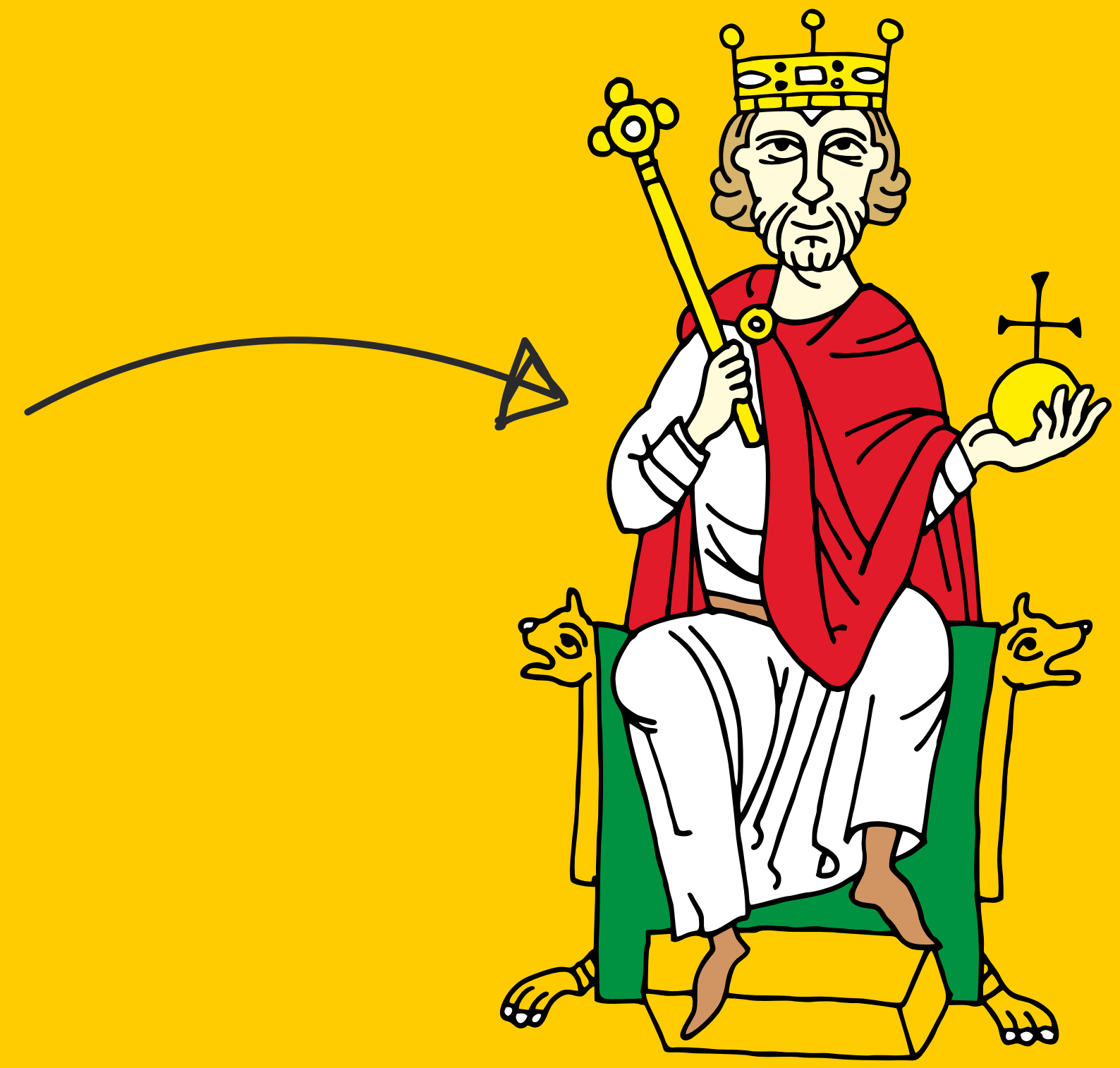
wręczenie berła i jabłka

nałożenie pierścienia

nałożenie korony

król na tronie

Jak w Gnieźnie pierwszego króla koronowano? #7

GNIEZNO
2025

MIĘJSKI
OŚRODEK
KULTURY
W GNIEZNE

Jan Matejko

Jednymi z najważniejszych wydarzeń w dziejach Gniezna były wizyta cesarza Ottona III w 1000 roku, zwana Zjazdem Gnieźnieńskim oraz koronacja pierwszego króla Polski w 1025 roku. Wyobrażenie obu uroczystości namalował w 1889 roku mistrz Jan Matejko. Mimo, że uroczystości dzieliło 25 lat malarz przedstawił je na jednym płótnie, mieszając fakty i postacie oraz osadzając wydarzenia w... 1001 roku.

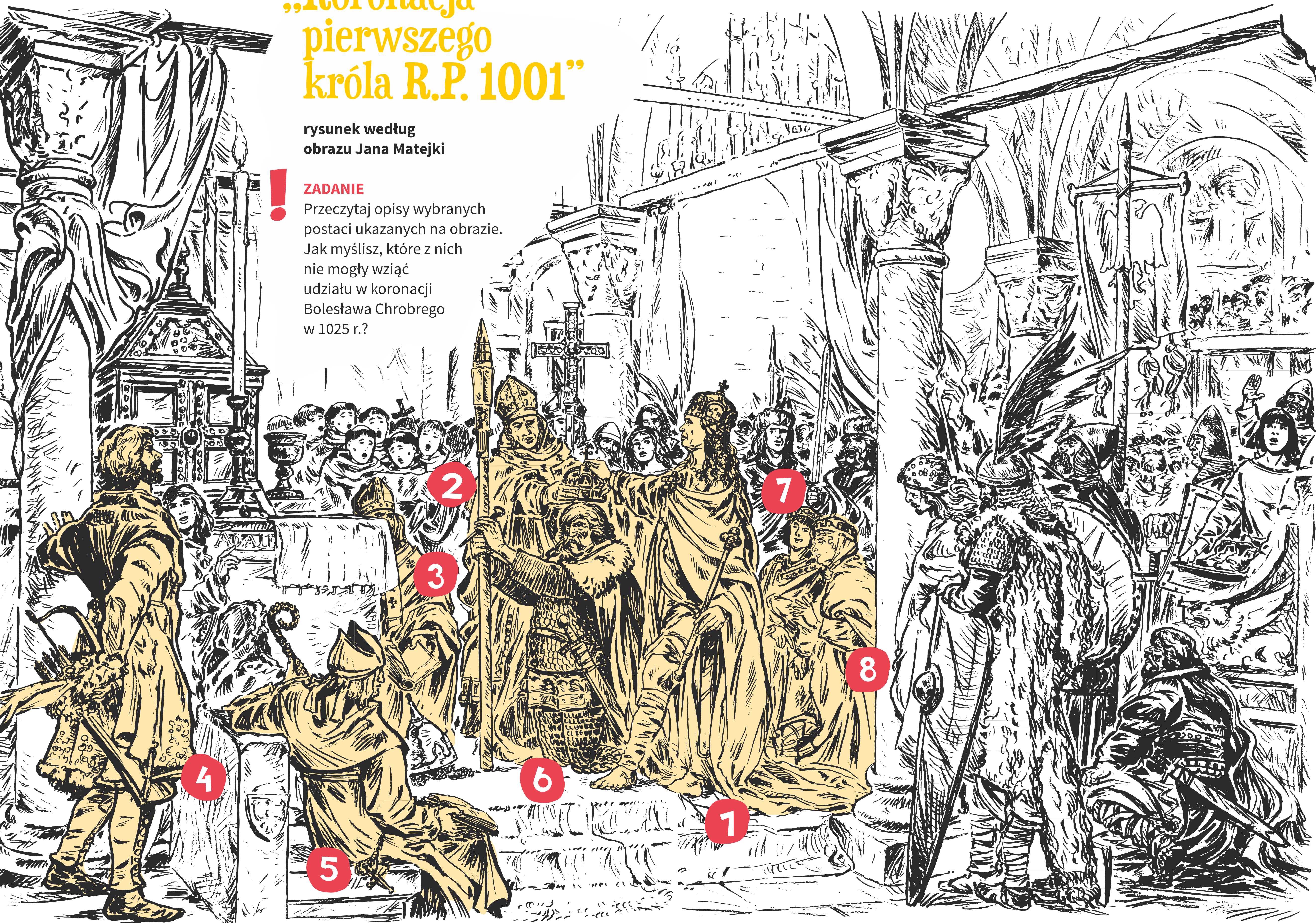
Jan Matejko był jednym z najwybitniejszych polskich malarzy, którzy zajmowali się tematyką historyczną. Piękne, silnie działające na wyobraźnię dzieła krakowskiego mistrza nie są jednak dobrym źródłem wiedzy o dawnych strojach, ozdobach czy uzbrojeniu. Artysta swobodnie mieszał na swoich płótnach przedmioty z różnych okresów i różnego pochodzenia, nie trzymając się prawdy historycznej. Na powyższych portretach założył na głowy Bolesława Chrobrego i Mieszka II zupełnie różne korony, choć obaj władcy byli koronowani w tym samym roku i zapewne tą samą koroną.

„Koronacja pierwszego króla R.P. 1001”

rysunek według obrazu Jana Matejki

ZADANIE

Przeczytaj opisy wybranych postaci ukazanych na obrazie. Jak myślisz, które z nich nie mogły wziąć udziału w koronacji Bolesława Chrobrego w 1025 r.?

1

Otton III – władca Niemiec, cesarz Świętego Cesarstwa Rzymskiego. Zmarł w 1002 r.

2

Radzim Gaudenty – pierwszy arcybiskup gnieźnieński, brat św. Wojciecha. Zmarł pomiędzy 1006 a 1022 r.

3

Unger – pierwszy biskup Polski. Zmarł w 1012 r.

4

Sobiesław – brat św. Wojciecha. Zginął w 1004 r.

5

Thietmar – niemiecki biskup i kronikarz, któremu zawdzięczamy opis Zjazdu Gnieźnieńskiego. Zmarł w 1018 r.

6

Bolesław Chrobry – pierwszy król Polski. Zmarł w 1025 r., dwa miesiące po swojej koronacji.

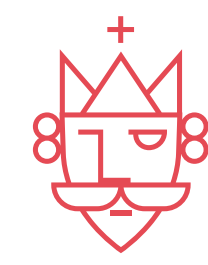
7

Mieszko II – syn Chrobrego i przyszły król Polski. W czasie Zjazdu Gnieźnieńskiego miał 10 lat. Zmarł w 1034 r.

8

Emnilda – trzecia żona Bolesława Chrobrego, matka Mieszka II. Zmarła w 1016 lub 1017 r.

Jak w Gnieźnie pierwszego króla koronowano? #8

GNIEZNO 2025

MIEJSKI OŚRODEK KULTURY W GNIEZNE

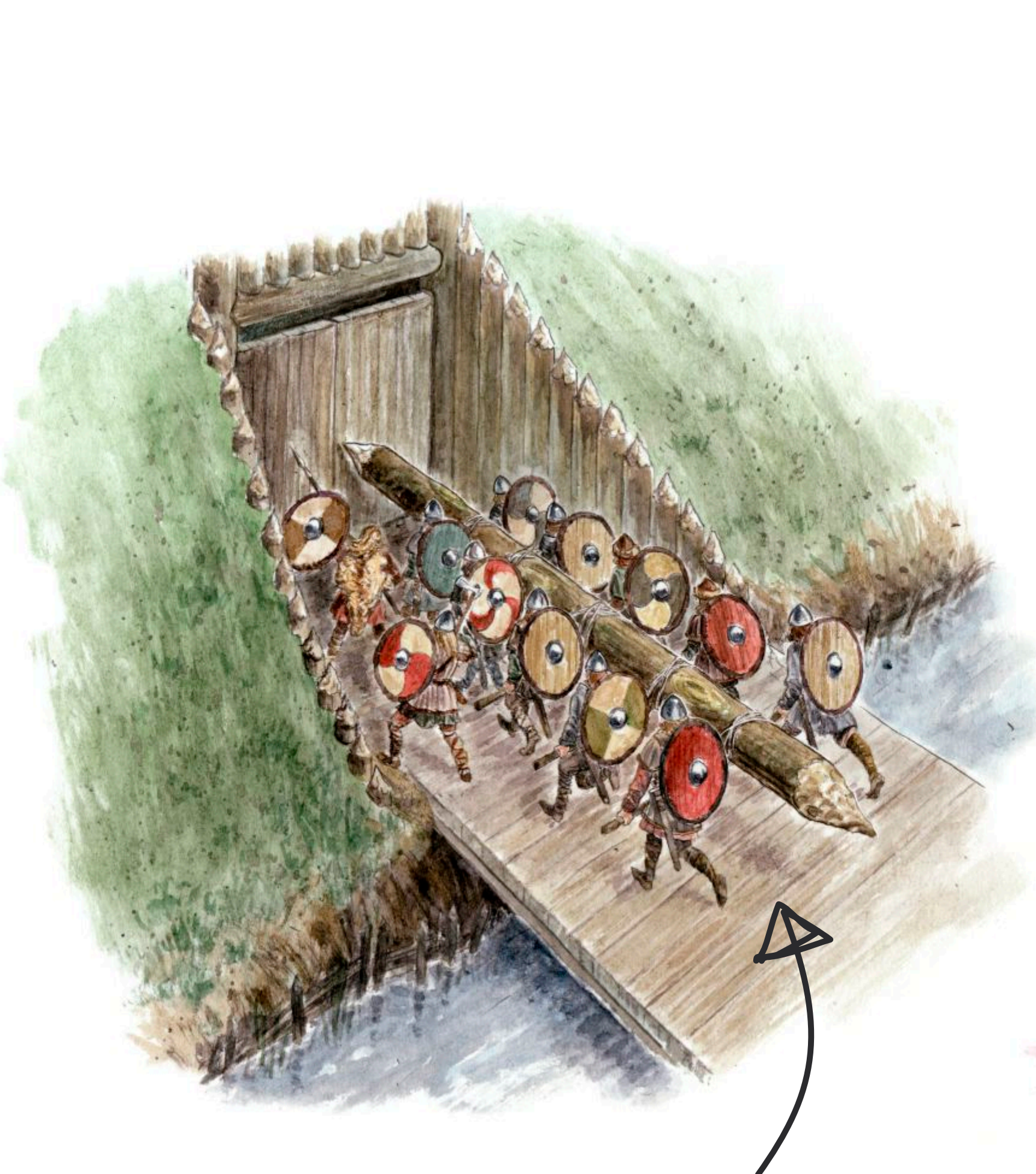
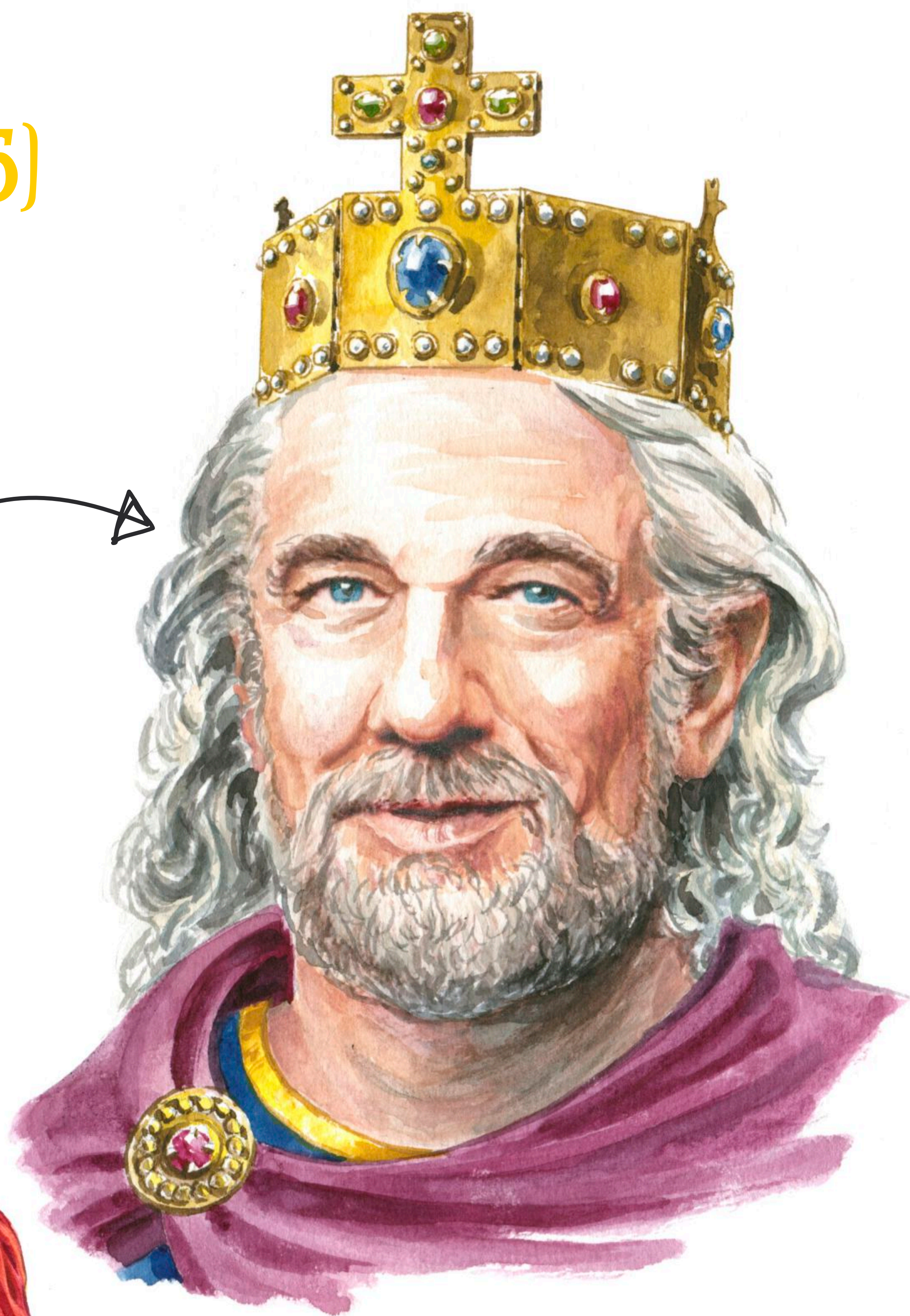
Poczet władców koronowanych w Gnieźnie

Na początku X wieku jeden z rodów z okolic Gniezna zaczął podbijać okoliczne wsie i grody. Opanował w ten sposób całą Wielkopolskę, a wkrótce również sąsiednie ziemie. Taki był początek państwa polskiego i początek władającego nim do 1370 roku rodu Piastów. Rządy Piastów były typową dla wczesnego średniowiecza **monarchią dziedziczną**, w której rządy po śmierci lub ustąpieniu władcy przejmował jego – najczęściej najstarszy – syn, a w razie jego braku – bliski krewny. Monarcha miał w swym ręku władzę ustanawiania praw, ich wykonywania, a także rozsądzania sporów i wymierzania kar.

Bolesław Chrobry (ok. 967-1025)

Przyszły król Polski urodził się w 967 roku jako jedyny syn Mieszka I i czeskiej księżniczki Dobrawy. Był utalentowanym wodzem i politykiem, który potrafił wykorzystać w realizacji swoich planów sprzyjające okoliczności. Odnosił dzięki temu wiele sukcesów, zdobył ogromne bogactwa i zyskał wielką sławę. Zwolennicy określali go jako „Wielkiego” lub „Sławnego”, a wrogowie bali się go, nazywając „lwem ryczącym”, co było ówczesnym określeniem diabła. Był surowym władcą, ostro karzącym poddanych za przewinienia. Nie został wyznaczony przez ojca na jedynego spadkobiercę, więc samodzielną władzę w państwie musiał zdobyć siłą, wypędzając z kraju swoich braci i zajmując odziedziczone przez nich ziemie. Jego najważniejsze osiągnięcia to doprowadzenie do powołania polskiej metropolii kościelnej – gwarancji samodzielności średniowiecznego państwa – oraz koronowanie się na króla, co uczyniło z Polski ważną europejską monarchię. Bolesław był czterokrotnie żonaty. Wiemy, że miał co najmniej trzech synów i trzy córki.

! CZY WIESZ, że Bolesław wcale nie uważał się za „Piastą”? Określenie „ród Piastów” pojawiło się dopiero pod koniec XVI w., a upowszechniło w XVIII w. Podobnie późniejszy jest też jego przydomek „Chrobry”, czyli waleczny, pochodzący przypuszczalnie z XVI w.

• Ród Piastów zdobył władzę w Wielkopolsce, zbrojnie podbijając sąsiednie plemiona. Dokonał tego dzięki licznej i dobrze uzbrojonej drużynie wojów, wśród których nie brakowało skandynawskich rozbójników zwanych wikingami. Bolesław kontynuował podboje, rozszerzając swoje państwo do rozmiarów dzisiejszej Polski.

• W roku 1000 podczas wizyty w Gnieźnie zachwycony bogactwem polskiego dworu cesarz Otton III włożył Bolesławowi na głowę swój diadem cesarski. W ten sposób przyjął symbolicznie polskiego księcia do „rodziny” królewskiej, wywyższając go ponad innych książąt i stawiając na równi z królami.

Mieszko II Lambert (ok. 990-1034)

Młodszy syn Bolesława Chrobrego dał się poznać jako dzielny rycerz i hojny fundator kościołów. Był też człowiekiem wykształconym, znał łacinę i grekę.

Ożenił się z siostrzenicą cesarza Ottona III, Rycieżą, która urodziła mu syna Kazimierza – zwanego później Odnowicielem. Za życia ojca władał dzielnicą

krakowską, dowodził też wyprawami wojennymi Bolesława. Zapewne był ukochanym synem króla, gdyż ten wybrał go na następcę tronu, co krzywdziło jednak starszego brata Bezpryma, który nie otrzymał we władanie żadnych ziem. Po śmierci Bolesława, Mieszko koronował się na króla, czemu sprzeciwił się cesarz niemiecki Konrad II. W odpowiedzi polski król najechał ziemie cesarskie, łupiąc je i niszcząc z wielką brutalnością. Cesarz nie pozostał dłużny i również zaatakował.

Kilkuletni konflikt wykorzystał Bezprym, który wsparty wojskami ruskimi najechał ziemie Mieszka i objął nad nimi rządy. Król musiał uciekać do Czech. U naszych sąsiadów został zdradziecko pojmany i okaleczony, co było zemstą za okrucieństwa, których dopuścił się kiedyś na Czechach wraz z ojcem. Mieszko nie poddał się jednak, spiskując doprowadził do zabicia Bezpryma, po czym powrócił do osłabionego wojnami i wewnętrznymi konfliktami kraju. Odzyskał władzę, musiał jednak ukorzyć się przed cesarzem i zrzec korony. Dwa lata później zmarł.

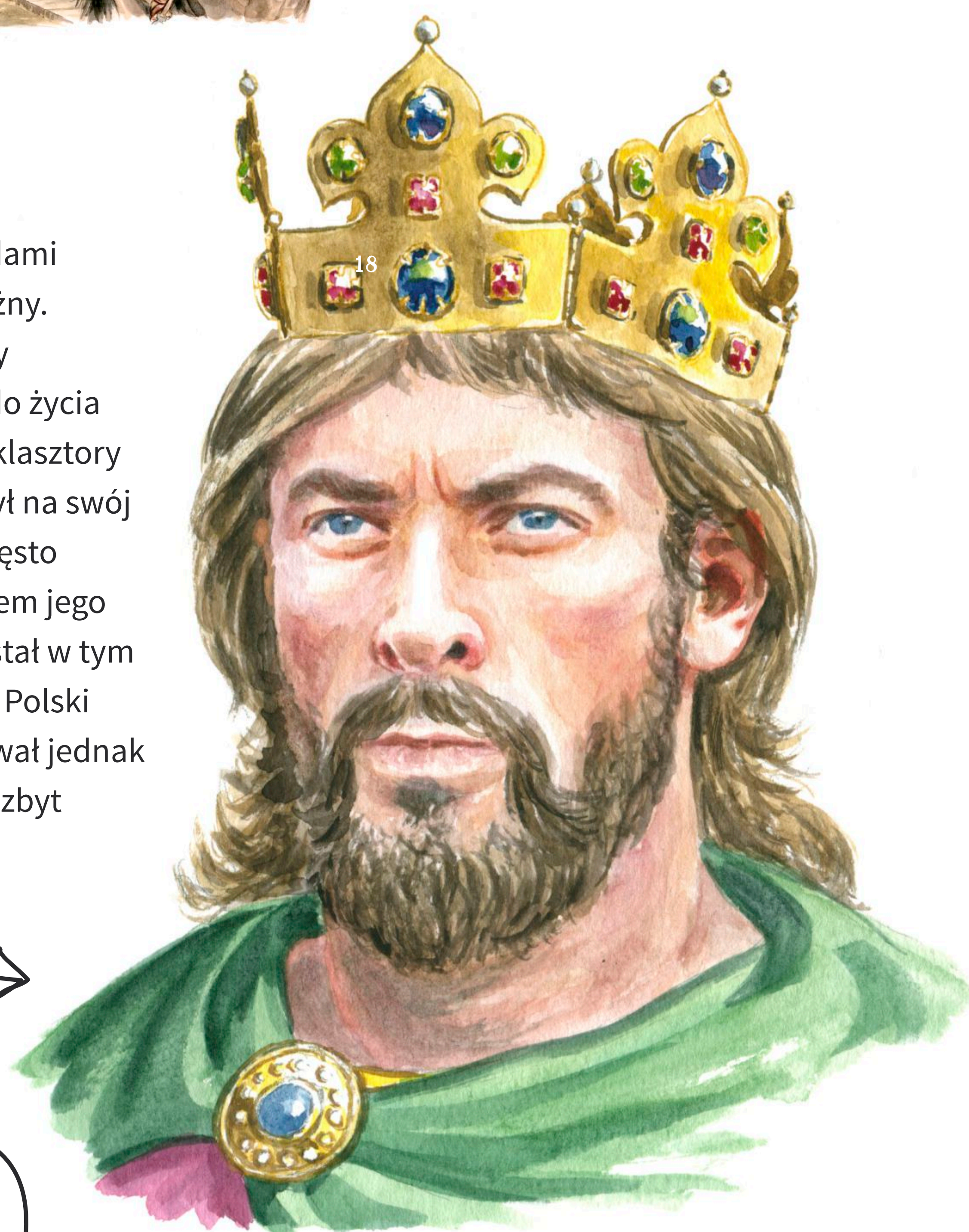
- Po śmierci Mieszka II i buncie ludności przeciwko uciskowi ze strony możnych świeckich i duchownych w kraju zapanował chaos. Sytuację wykorzystał czeski książę Brzetysław, najeżdżając na Polskę w 1038 r. Nie napotykając większego oporu, rabował i niszczył kolejne grody. Najbardziej ucierpiała Wielkopolska, w tym Gniezno, z którego wojska czeskie wywoziły wielkie skarby, m.in. złoty krucyfiks i złotą obudowę ołtarza katedry. Czeski kronikarz, opisując powrót Brzetysława do Pragi, wspominał, że zrabowane z Polski skarby zajmowały aż 100 wozów.

Bolesław II Śmiały (1042-1081)

Pierworodny syn Kazimierza Odnowiciela obdarzony był po równi zaletami i wadami charakteru. Był śmiały, waleczny i hojny, ale też niesprawiedliwy, porywczy i próżny. Władzę po ojcu objął już w wieku 16 lat, z zapałem kontynuując dzieło odbudowy potęgi państwa polskiego. Odnowił polską organizację kościelną, przywracając do życia arcybiskupstwo w Gnieźnie i odbudowując gnieźnieńską katedrę. Fundował też klasztory i niezwykle kosztowne księgi liturgiczne, zwane złotymi kodeksami, czym zasłużył na swój drugi przydomek – Szczędry. Prowadził bardzo aktywną politykę zagraniczną, często mieszając się w konflikty wewnętrzne sąsiadów Polski. Najważniejszym kierunkiem jego polityki było jednak uniezależnienie się od władców Niemiec. Bolesław wykorzystał w tym celu spór króla niemieckiego z papieżem i popierając tego drugiego odzyskał dla Polski koronę. Koronacja nastąpiła w Boże Narodzenie 1076 roku. Sukces ten nie uratował jednak Bolesława. Sposób w jaki rządził, jego liczne i kosztowne wyprawy wojenne oraz zbyt hojne fundacje na rzecz Kościoła, wzbudzały rosnące niezadowolenie możnych, którzy doprowadzili w końcu do wygnania króla.

Bolesław znalazł schronienie na Węgrzech, gdzie po dwóch latach został prawdopodobnie zamordowany.

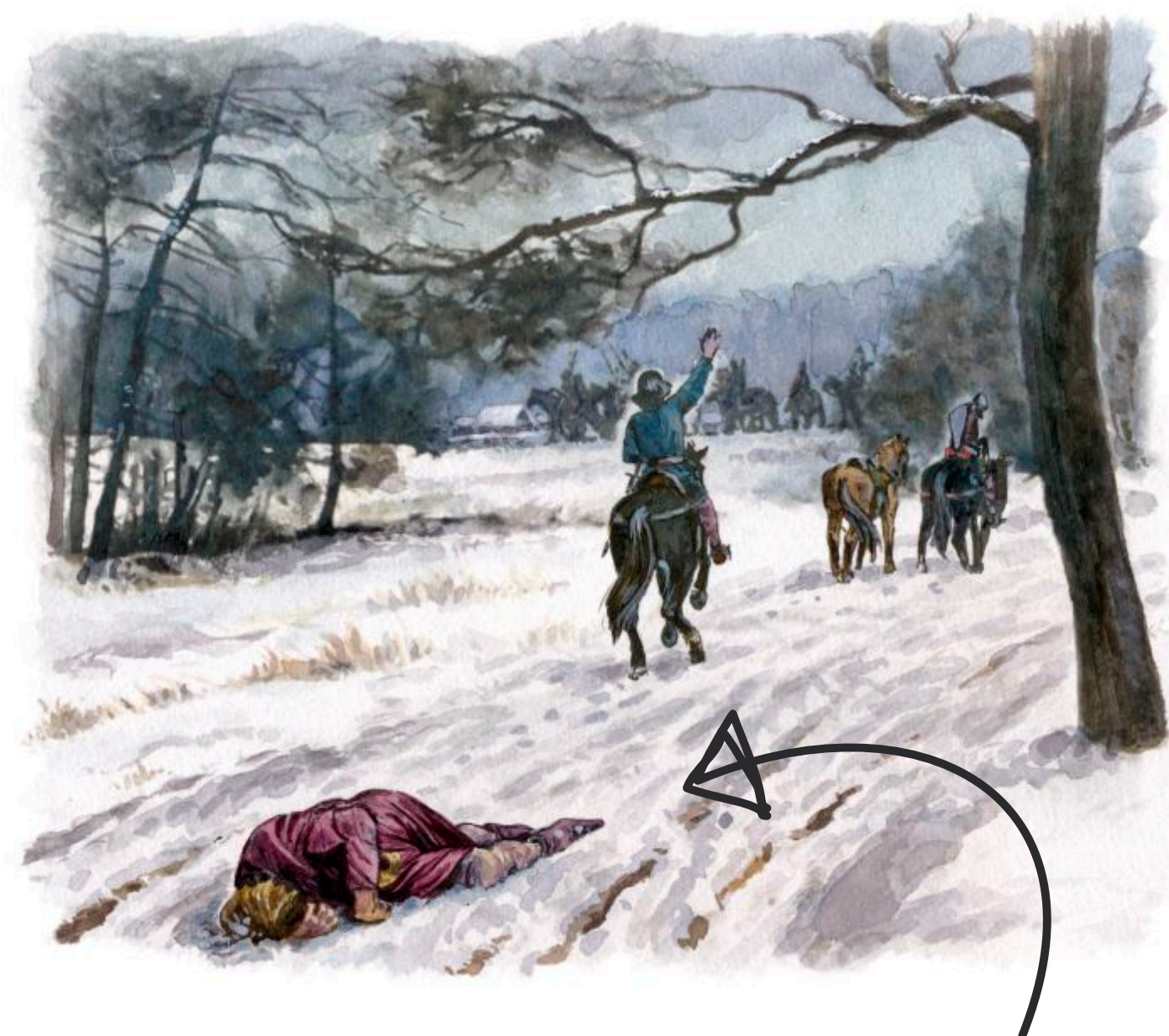

- Do usunięcia z tronu Bolesława Śmiałego przyczynił się jego konflikt z biskupem krakowskim Stanisławem, którego król podejrzewał o spiskowanie z możnymi przeciw niemu. Biskup został przez wojów króla napadnięty w kościele, a król skazał go na obcięcie członków, co wywołało powszechne oburzenie i bardzo zaszkodziło Bolesławowi.

Przemysław II (1257-1296)

Urodził się w Poznaniu jako jedyny syn zmarłego kilka miesięcy wcześniej księcia Przemysła I. Od lat chłopięcych wychowywał się na dworze wuja, księcia Bolesława Pobożnego. Był ambitny, odważny, ale też gwałtowny w działaniu. Nie mogąc doczekać się przekazania mu przez wuja rządów w Poznaniu, wystąpił przeciw niemu, co zakończyło się uwięzieniem młodego księcia w gnieźnieńskim zamku. Nie powstrzymało to Przemysła. Uciekł i objął upragnioną dzielnicę poznańską. Wkrótce pogodził się jednak z Bolesławem, a po jego śmierci został księciem całej Wielkopolski. Dzięki sojuszom uzyskał także władzę nad Pomorzem i Małopolską, co umożliwiło mu podjęcie starań o koronę królewską. Zakończyły się one sukcesem i w 1295 roku Przemysław II został królem Polski. Zmobilizowało to do działania jego wrogów, którzy doprowadzili wkrótce do zamordowania króla. Wraz z jego śmiercią wygasta wielkopolska linia rodu Piastów.

• **Pieczęć Przemysła II.** Właśnie za panowania tego władcy umieszczony na tarczy orzeł w koronie stał się „oficjalnym”, jak byśmy dziś powiedzieli, symbolem Królestwa Polskiego.

• **Śmierć Przemysła II.** Tragiczne wydarzenia, które doprowadziły do śmierci dopiero co koronowanego władcy, rozegrały się w Rogoźnie w Wielkopolsce, gdzie Przemysław biesiadnie obchodził ostatni dzień karnawału. Nad ranem śpiących po hucznej uczcie biesiadników zaatakował wrogi oddział, najpewniej pochodzący z wojującej z Polską sąsiedniej Brandenburgii. Król walczył, lecz odniósł obrażenia i został przez zamachowców uprowadzony. Jego rany okazały się tak poważne, że – aby nie opóźnić ucieczki – porwawcze dobili go i porzucili martwego przy drodze. Tak zginął pierwszy od ponad dwustu lat król Polski.

Wacław II Czeski (1271-1305)

Przyszły król Polski urodził się w Pradze jako jedyny syn potężnego króla czeskiego Przemysła Otokara II. Był dzieckiem chorowitym, ale inteligentnym. Po ojcu odziedziczył ambicję, a w wieku zaledwie 7 lat także władzę w Czechach. Już jako dojrzały monarcha starał się przyłączyć do Czech sąsiadujące z nimi ziemie polskie i zasiąść na polskim tronie. Sposobność ku temu nadeszła po tragicznej śmierci Przemysła II i w 1300 roku, przy poparciu wielkopolskiej szlachty, Wacław został koronowany na króla Polski. Trzy lata później, by wzmocnić swoją pozycję w Polsce, Wacław poślubił córkę Przemysła II Ryksę. Dwa lata później zmarł. Jakim był królem? Będąc władcą Czech i jednocześnie walcząc o koronę Węgier dla swojego syna Wacława III, tylko część swojej uwagi poświęcał sprawom Polski. Wprowadził jednak nowy sposób rządzenia państwem poprzez urzędników zwanych **starostami**, zawiadujących w powierzonych im prowincjach ściąganiem podatków i pilnowaniem porządku. Zastąpił również dotychczasowe pieniądze nowymi monetami – **groszami** – co przyczyniło się do rozkwitu handlu i związanego z tym rozwoju miast. Uważa się, że to Wacław dokonał faktycznego zjednoczenia ziem polskich po okresie rozbięcia dzielnicowego.

! CZY WIESZ, że „gnieźnieńskim” królom nie dane były długie i szczęśliwe rządy. Bolesław Chrobry, choć panował z nich najkrócej, mógł jeszcze mówić o szczęściu. Krótko cieszył się koroną, lecz odchodził z tego świata w glorii chwały, wiedząc, jak wielkiego dzieła dokonał. Jego następcom wiodło się już znacznie gorzej. Mieszko II rządził jedynie 6 lat, zanim został zmuszony do ucieczki z kraju. Jeszcze krócej – tylko 3 lata – udało się utrzymać na tronie Bolesławowi Śmiałemu. Panowanie Przemysła II musimy już liczyć w miesiącach – od koronacji do zamordowania króla minęło ich zaledwie osiem. Wacław II też nie zapisał się w historii długimi rządami – zmarł zaledwie 5 lat po założeniu korony. Łącznie królowie koronowani w Gnieźnie rządzili 15 lat. Niewiele, jeśli porównamy ten okres choćby z 37-letnim panowaniem ostatniego Piasta na tronie – Kazimierza Wielkiego.

